

Fitxes: Arbres

AYUNTAMIENTO DE ALICANTE

medi ambiente

C/ San Nicolás, 2. 4º. 03002 ALICANTE Tel: 965148111/12 Fax:: 965148108. medioambiente@alicante.es

araucaria excelsa

Família: Araucariaceae

Sinònim: Eutacta heterophylla

Nom comú: Araucària, Pi de Norfolk

Origen: Les araucàries procedeixen de l'illa de Nordfolk a Austràlia i del con sud del continent americà.

Etimologia: *Araucaria*, prové de la regió d'Arauco (Xile), on se'n va descobrir la primera espècie.

Heterophylla, del grec, significa diversos tipus de fulles, i al·ludix a la diferència entre les fulles juvenils i adultes.

L'araucària és una conífera distintiva, membre de l'antiga família Araucariaceae. No és un pi encara que se'l coneix com a pi de Norfolk, ja que va ser en eixa illa perduda al Pacífic on el llegendari capità Cook, en el seu segon viatge el 1774, va descobrir els esplèndids boscos d'eixa espècie.

És un arbre de port cònic i de creixement lent, pot arribar fins als 70-80 m d'alçària.

L'atractiu principal d'este arbre consisteix en l'exacta simetria del brancatge, pràcticament horitzontal o un poc oblic formant pisos amb pla de pentàgon. El fullatge està format per fulles en forma d'escates. Arbre dioic, segons les distintes plantes presenta fruits masculins i femenins encara que pot ser monoic. Els fruits són cons globosos de fins a 12 cm de diàmetre.

La fusta és dura, blanca i pesada, molt utilitzada en la construcció naval en què servix per als pals majors dels velers.

Foto: Araucària a la plaça de Calvo Sotelo.

L'ús més estès d'este arbre és ornamental, i pot plantar-se en tests i cultivar-se en interiors com a arbre xicotet.

figus carica

Família: Moraceae

Nom comú: Figuera comú

Origen: Àsia menor i Mediterrani

Etimologia: *Ficus*, nom en llatí de la figuera. *Carica*, probablement al·ludix a Caria, antiga comarca d'Àsia occidental on este arbre es cultivava amb profusió.

Foto: Tronc singular de *figus carica*. Pati d'armes del castell de Santa Bàrbara.

La figuera (*figus carica*) és un arbre de port baix que oscil·la entre 3-10 m. De tronc curt i gruixut, amb la corfa llisa i de color grisenc, ramifica des de la base. Copa arredonida i densa que produïx bona ombra. Les fulles són caduques, profundament lobulades (3 a 7 lòbuls) i presenten unes grans mides, de 10 a 25 cm de longitud.

Les flors són unisexuals i estan distribuïdes per la superfície interna d'un receptacle lobulós obert en un extrem (ull); després de fecundar, este receptacle s'unfla, es torna carnós, i forma un fruit denominat bacora o figa que és bla i de pell verdosa, negra o morada segons la varietat; de gust dolç, en l'interior de la qual s'allotgen el que aparentment són llavors xicotetes però que en realitat són vertaders fruits.

ficus macrophylla

Família: Moraceae

Sinònim: *Ficus macrocarpa*

Nom comú: Figuera australiana

Origen: Austràlia

Etimologia: *Ficus*, nom antic de la figuera. *Macrophylla* significa de fulles grans.

El seu nom comú es deriva de la Badia de Moreton a Queensland, Austràlia.

Es caracteritza per les seues arrels en forma de contraforts, les quals són conegudes per danyar les voreres. Este agressiu sistema d'arrels n'impedix l'ús en espais limitats.

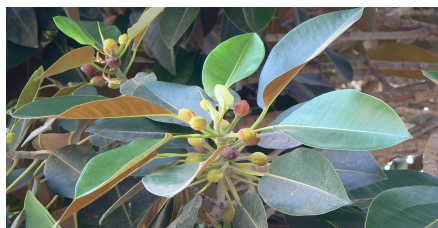
Foto: Exemplar monumental de *ficus macrophylla* a la plaça de Gabriel Miró.

La figuera de la Badia de Moreton és un arbre sempre verd que pot assolir alçàries de 60 m. El tronc pot ser massís, amb gruixuts i prominents contraforts a la base. La corfa és grisa i rugosa. És monoic: cada arbre produïx flors funcionals masculines i femenines. Com implica el seu epítet específic, té fulles llargues, el·líptiques, vellutades, color verd fosc, de 15-30 cm de llarg. Les figues mesuren 2-2,5 cm de diàmetre, i es tornen de verd a púrpura amb taques més clares a mesura que maduren; el fruit madura en un any. Encara que comestibles, són insípid.

La característica aparença de "fosa" de la figuera de Badia de Moreton es deu a l'hàbit de deixar caure l'arrel aèria de les branques, arriben al sòl engrossides en troncs suplementaris els quals ajuden a suportar el gran pes de la part superior.

Ficus macrophylla és una figuera estranguladora; la germinació usualment ocorre a la copa d'un arbre hoste i el plançó viu com a epífita fins que les seues arrels establixen contacte amb el sòl. Llavors s'allarga i s'estrangula el seu hoste, eventualment arriba a ser un arbre independent. Com totes les figueres, té un mutualisme obligat amb les vespes de figa; els fruits només són pol·linitzats per les vespes de figa, i estes només es poden reproduir en les flors de la figa.

És àmpliament usat com un arbre atractiu en parcs públics, en climes temperats amb hiverns suaus. Els vells espècimens poden assolir una talla extraordinària.

ficus nitida

Família: Moraceae

Sinònim: *Ficus microcarpa*

Nom comú: Llorer d'Índies

Origen: Sud d'Àsia fins a Austràlia

Etimologia: *Ficus*, nom en llatí de la figuera. *Microcarpa* significa de fruit xicotet.

El Llorer d'Índies és un arbre sempre verd de gran desenvolupament, d'ampla i densa copa, amb tronc gruixut ramificat a poca altura, que produeix un suc lletós i gomós, denominat làtex.

Corfa grisenca, llisa. Base del tronc eixamplada. Brancatge abundant, la qual cosa el fa un excel·lent arbre d'ombra per a passejos.

Fulles alternes, de 4 a 9 cm de longitud, de color verd brillant en el feix, un poc coriàcies, de forma ovoide el·líptica, amb la base de l'àpex atenuada.

El fruit és un fruit fals, denominat figa, que en realitat és un conjunt de flors modificades (inflorescència) en una estructura sucosa. Fruits axil·lars, sèssils normalment disposats en parells. Tenen forma un poc piriforme, són de color verd groguenc, i esdevenen púrpura en la maduresa.

Foto: Exemplar de *ficus nitida*, al passeig de Ramiro.

Els fruits fan un poc menys d'1 cm de diàmetre. Estan presents quasi tot l'any, i cauen contínuament al sòl.

Este arbre es multiplica per esqueixos i capficaments aeris. És poc exigent i de desenvolupament ràpid. Admet molt bé les podes, i se li poden donar formes capritxoses. És ideal com a arbre d'ombra per a passejos (en zones de clima càlid) i àmpliament distribuït com a planta ornamental.

grevillea robusta

Família: Proteaceae

Nom comú: Roure australià, arbre de foc o pi d'or

Origen: Austràlia

Etimologia: Gènere dedicat al botànic anglés del segle XVIII, C. Greville. *Robusta* al·ludix al seu vigorós creixement.

Foto: *Grevillea robusta* en accés al passeig de Canalejas.

És l'espècie més gran del gènere *grevillea*. Arbre perennifoli de creixement ràpid, de 18 a 35 m d'alçària, amb el tronc recte i la corfa grisa fosca molt fisurada; presenta una copa piramidal i brancatge dreçat. Fulles delicadament dentades bipinnades, verd fosc en el feix i blanc grisenc florit en el revés, de 20-30 cm de longitud, reminiscentes de fronda de falguera. Les flors, en xanglots orientats cap amunt, són de color daurat, de 7 a 15 cm de longitud, filamentoses. Florix de maig a juny.

Les llavors maduren des de finals de l'hivern fins a començament de la primavera, i fructifiquen en fol·licles dehiscent, color terrós fosc vellutat (càpsula aplanada) de 2 cm de llarg, amb una o dos llavors.

La *grevillea robusta* és usada en l'elaboració d'instruments musicals incloent-hi la guitarra, també s'utilitzava per a mobles.

Fins que va ser desplaçada per l'alumini s'usava per a ebanisteria de finestres per la seua resistència a la putrefacció.

platanus x hispanica

Família: Platanaceae

Nom comú: Plàtan d'ombra

Origen: Suposadament és una hibridació entre *P. orientalis* i *P. occidentalis* que es va produir a la Península Ibèrica en el segle XVII.

Etimologia: *Platanus* és el nom grec de l'arbre, mentre que *hispanica* al·ludix a Hispània, Espanya.

És un arbre caducifoli, monoic, que amb una alçària mitjana de 10-17 m pot assolir els 35-40 m; de tronc recte de 80-150 cm de diàmetre, alt, que sol quedar buit en envellir, amb corfa formada per plaques exfoliants, de color verd clar, grisenc o terrós. La copa és àmplia i arrodonida encara que amb la poda pot prendre formes variades.

Fulles palmar-lobulars i palmatinèrvies, amb 3-5 lòbuls desiguals i dents desiguals. Pecíol de fins a 5-8 cm de longitud, eixamplat a la base.

Flors unisexuals, molt xicotetes i verdoses, disposades en inflorescències esfèriques llargament pedunculades, terminals, penjants. Cada pèndol amb 2-3 capítols globosos. Flors masculines amb 3-6 estams.

Cada fruit és un aqueni rodejat a la base de pèls de color terrós. Els fruits estan madurs a la fi de l'estiu.

Foto: *Platanus x hispanica* a la plaça de Ruperto Chapí.

Este arbre, longeu i molt resistent, és un dels arbres de parcs i passejos més utilitzats per l'agradable ombra que proporciona.

ulmus minor

Família: Ulmaceae

Nom comú: om comú

Origen: Europa, nord i oest d'Àsia, nord d'Amèrica

Etimologia: *Ulmus* és el nom antic de l'om. *Minor*, del llatí *minor*, més xicotet, menor, al·ludint a la grandària de les seues fulles, les més xicotetes de les espècies europees.

Foto: *Ulmus minor* centenari; a l'hivern, plaça de Gabriel Miró

L'om comú és un arbre caducifoli de port elevat i robust que pot assolir els 40 m d'alçària. El tronc és recte i gruixut, buit i de corfa terrosa, grisenca fosca, esquerpada amb els anys. Les branques són ascendents i arquejades.

Flors en ramells rogencs de fins a 30 flors i fruits tipus sàmara, allargats i rodejats d'un ala plana, sense pèl i groguenca, maduren abans que apareguen les fulles.

Fulles simples, alternes, ovals de fins a 8 cm i amb la base desigual, presenten un color verd brillant pel feix i pubescent pel revés, que a la tardor canvia a un color groguenc.

Com a curiositat, es va utilitzar des de l'antiguitat per a la construcció i en productes medicinals. És molt utilitzat en medicina homeopàtica.

